

NØVN

Helgi á Geilabø 80 ár

Í dag 26. februar, verður Helgi Thomsen í Norðragøtu 80 ár. Helgi er ættaður av Geila-bø í Norðragøtu.

Pápin var Tummas Jákup Thomsen. Hann var sonur Elspu Katrinu og Tummas í Blásastovu í Norðragøtu, har fornminnissavn er nú. Tummas Jákup hevði í mong ár handils- og reiðaravirksemi í bygdini.

Mamman var Magdalena, dóttir Petru og Óla Gregersen í Syðrugøtu.

Tey vóru 13 systkin, Tóra, f. 1917, Ásmund, f. 1918, Brynhild f. 1920, Gunnar f. 1921, Margreta f. 1922, Súni f. 1923, Hjørdís f. 1924, Halldóra f. 1927, Ragna f. 1928, Regin f. 1930, Heri f. 1932, Helgi f. 1934 og Gunnvør f. 1937.

Sum tað sæst, eru nógvar av børnunum fødd ár um ár. Onkuntíð vóru tvey ár ímillum, og millum tey tvey yngstu vóru trý ár. Tað er eingin ivi um, at Magdalena hevur verið eitt konubrot! Minnist hana eisini sum eitt sera fitt fólk.

Elst av børnunum, sum

eru á lívi, er Margreta, sum býr í Havn, kend frá B36. Hini eru, umframt Helgi sjálvur, Halldóra, sum býr í Fuglafirði, Ragna, sum býr á Geilabø beint við barndóms-heimið, og Heri, sum býr í Norðragøtu.

Tey á Geilabø og vit í Tjørnustovu vóru í sama grannalag, og hóast tey flestu í grannalagnum eru farin í ymsar ættir er framvegis serligt samband millum okkum.

Tá í tíðini var Norðragøta ein onnur bygd enn í dag. Geilabø var tá mitt í bygdini, meðan miðdepilin nú er inni í dalinum. Næsta grannahús hjá teimum á Geilabø var hjá Kalu, ættað úr Oyndarfirði, og Sámál Jákup Gøte fyrri innan Á. Her búði javnaldurin Fredrik, og teir báðir, Helgi og Frederik, blivu bestu vinir. Tá í tíðini spældu børn úti, og spæliplássíð hjá teimum og øðrum norðragøtubørnum var niðri á sandinum, har alt nú er undir betong.

Skúlagongdin var við Gøtugjógv hjá “gamlalærara”,

stórmenninum Símun Paula úr Konoy, sum hevur “uppdrigið” nógvar ættarlið av gøtufólki. Lærarar vóru eisini Helga Øregaard og Jákup Simonsen. Konoy fór frá, og tá kom fyri hann Poul Enok Hansen, sum var ættaður úr Norðragøtu, men sum hevði verið lærari á Viðareiði í mong ár.

Fekk sær bakari 20 ára gamal

Vanligt var, at ungir dreingir fóru til skips 14 ára gamlir.

Men tá ið Helgi var 15 ára gamal doyði pápin, og Helgi fór tann 5. maí 1949 í bakaralæru hjá gubba sínum, Andreas í Køkubúðini í Havn. Hann var eisini ættaður

úr grannalagnum. Tá fór Frederik í skraddaralæru. Hesir báðir vildu tiskil royna nakað annað enn tað vanliga tá í tíðini.

Í 1954 byrjaði Helgi, bert 20 ára gamal, sítt egna framkomna bakari í Norðragøtu í kjallaranum hjá systri Tóru og manni hennara Eivind Hansen, Eivind hjá Havna Jákup. Hetta vísir ein ungan mann við áræði.

Eivind og Tóra høvdu annars høvdu tikið handilin upp eftir Tummas Jákup heima í bygdini.

Tann 10. mars 1956 giftist Helgi við Jónu úr Fuglafirði. Hon var dóttir Malenu og Óla Jákup Olsen, vanliga kallaður Gøtu Óla Jákup, tí hann var ættaður frá Gøtugjógv. Malena hevði eisini røtur til Gøtu, mamma hennara; Anna, var úr Tjørnustovu. Tiskil hava tey røtur aftur til sama grannalag.

Í 1962 fluttu tey í síni egnu snøggju hús í Kongsbø. Stutt eftir bleiv bakarið flutt í kjallaran í nýggju húsunum, so nú var ikki so langt til

arbeiðis hjá teimum. Jóna bleiv høgra hond hjá Helga bæði í tungum og løttum.

Helgi royndi eisini onnur yrki. Eina tíð koyrði hann lastbil hjá Hera, beiggja sín-um. Eisini var hann landari á Havsbrún.

Fyrst í 70-unum flutti familjan til Grønlands, har Helgi var kokkur við einum KGH-trolara. Aftaná tvey ár fluttu tey so heim aftur til Norðragøtu, har bakaravirkið helt fram.

Í august 1994 gjørdist Jóna óarbeiðsfør eftir eitt strik. Hetta var ein dyggur smeitur fyri Helga at missa sín fremsta arbeiðsfelaga. So eftir stutta tíð gjørdi hann av at steingja bakarið.

Í mars 1995 fluttu Jóna og Helgi til Danmarkar at búgva, har fleiri av teirra børnum búðu.

Frá tí degi Jóna bleiv sjúk, hevur Helgi verið um hana fulla tíð. Hann legði alt frá sær fyri at passa konu sína. Øll hesi árin hevur hann staðið við hennara síðu. Tolin og húsligur sum altíð, so betri

hjálp kundi Jóna ikki fáa.

Tey fluttu aftur til Føroya í juli 2010, og nú búgva tey í sama kjallara, har tey á sinni byrjaðu bakaravirksemið. Nú er tað Mildrið, dóttir Tóru og Eivind, sum eigur húsini.

Helgi hevur eisini havt onnur áhugamál enn at baka og arbeiða. Honum dámdi væl at veiða síl og at gera útferðir saman við familjuni.

Børnini eru fimm í tali: Maiken, Odny, Tummas Jákup, Gudny og Óla Jákup. Odny býr í Keypmannahavn. Hini búgva í nærumhvørvinum.

Abbabørnini eru sjeý í tali. Og nú eru sjeý langabbabørn komin afturat.

Helgi er sera fryntligur maður sum øll tey á Geilabø eru. Hann er altíð jaligur og áhugaverdur at koma á tal við.

Tað skal verða ynskt honum og øllum hansara hjartaliga tillukku við teimum 80 árunum.

óli

Jógvan við Keldu 70 ár

– ein stutt heilsan á torradøgum

Eitt hugnaligt heim var tað at vitja hjá Giggu og Theodor, eins og tað er hjá Betty og Jógvan í dag; blíðskapur, hugfarsligt prát og vinaligt skemt, sangur og tónleikur, og sum eisini hevur merkt børn teirra: Gunnvu, Pætur og Tóru.

Theodor (1914-1986) var musikalskur, taktfastur og fáorðaður álitismaður. Onkur nevndi um bil, at roknskapur kundi førast upp á fleiri mátar. Tá læt í Theodor: “Nei, tað er bara ein máti, og tað er at føra tað rætt” (!). Hann var ikki komin til tey fjøruti, táið tann darvandi sjúkan gjørdi vart við seg, soleiðis at hann í góðum árum seigan mátti gevast sum kórleiðari og orgulspælari. Men arbeiðshugurin og tolni verumáti hansara var tann sami - bæði í orði og talu - fyri lívið.

Tey finga børnini: Regin, Jógvan og Áslu. Mamma teirra, Gigga (1913-), var sera væl lýrd, blíð og skemtingarsom. “Og betri kaffi fekst tú ikki í bygdini” plagdi Dánjal hjá Victor at siga, sum búði

hjá teimum eitt skifti.

Tað má vera lagnunnar speisemi, at Jógvan sum føddur “klakk’sjingir og lokalir” um ein háls, at navn hansara als ikki finst í Klaksvíkar søgu hjá tí annars so søgufróða Símoni J. Hansen. Hvar ið mamman hevur sínar røtur frá, hómast tú ein farri av í Fugloyar søgu.

Jógvan er lívligur og stundsligur maður og kann saktans geva “greið beskeð”; men hann er skjótur eftir seg. Og so hevur hann eitt afturat, sum ikki allir politikarar hava í ovurmát – um tú ert samdur um mál ella ikki – tað hevur altíð borið til at koma á tal við hann.

Um hansara virkna kommunu- og landspolitiska lív ber til at lesa um og frá í bløðunum, og serstakliga í “Norðlýsinum”, sjálvandi, men hetta kunnu onnur betri døma um, so tað lata vit bara fara á hesum sinni, tí í politikki –? Ja, tá kemur tú at kenna nógvar fólk - og ofta upp á ein annan máta; men vinir, vælsignað, teir finnur tú ikki har - og als ikki innanflokks.

Og soleiðis er tað bara.

Annars er Jógvan skemtari. Eg ynskti honum til lukku við at dóttirin var vorðin býráðsformaður. Jú, hann takkaði, men helt so fyri, at hon hevði nú tann fyrimun, at hon altíð kann spyrja pápa sín um: “ Hvussu mann ikki skal gera (!) ”.

--- Sagt verður (S.K.) at: “Lívið skal livast frameftir, men forstandast aftureftir.” Og hvør dugir at meta um hetta? Eins og mangt vakurt og gott er at gleðast um í lívinum. Men dugir nakar tað til fulnar?

--- Jógvan hevur, umframt kórleiðari um hálva øld, við “Seytjan sangarum” sínum kveikt lív í mangar sangir og lög, sum skapt eru av norð-oyingum.

Meg minnist, at Árni Absalonsen (Árni hjá Steffani) einaferð spurdi Christian Matras í útvarpssamrøðu: Um tað nú ikki var ein yrking í hansara hendinga lívsavriki, sum Christian sjálvur var serliga væl nøgdur við? Og tað eyðkenda inntonkta aftursvarið frá viðareiðis-skaldinum var nakað soleiðis: “Jú, tað er ein regla, sum eg eri nokkso góður við, og tað er –” (haldi eg tað var): “Hýkur dimmið mjúkt um hellulandið –”.

Ja, tað kundi fyri tann skuld verið aðrar reglur og ørindi við, so sum: Ein varligur dráttur í tara, ein meldur av ljóðligum íðum o.s.fr., - hesar mongu glitrandi hugbirtingar skaldsins í sama duri.

Um til ber at draga ein parallell her? – ja, so hevur tað eydnast Jógvani sum

ungur at uppliva nakað tað sama sum Christian. Tí til ódeyðilig bønina “A little while” hjá Jane Fox Crewdson (1808-63), Gfs. nr. 801, hevur Jógvan evnað til eitt lag, sum bara snøgt sagt smeltar saman við tekstin hjá meistaratýðaranum Victor Danielsen (1894-1961), honum sum í flestu førum eydnaðist at gera týðingina enn betri enn upprunateksturin var.

Oh, for the peace that floweth as a river, Making life's desert places bloom and smile; Oh, for the faith to graspHeav'n's bright forever, Amid the shadows of earth's little while.

Gev mær tann frið, ið stilt sum flóðin stígur, ger lívsins oyðimørk til urtagarð, ta trúgv, ið stendur, tá ið broytast tíðir, og alt sum leyv um heystið skakað varð!

So stutta stund mitt lívsljós

enn skal lýsa – Gud, lat tað lýsa fyri teg ta stund! Og unn mær besta vitnisburðin vísa, tann dag tú stevnir mær við teg á fund!

Hetta mjúka og melodiskt einfalda lagið hjá Jógvani stendur als einki aftanfyrri hitt kenda lagið hjá Ira D. Sankey. Og tað sigur ikki so lítið.

So, heldur tú, Jógvan - sum vit onnur almindiligu ofta bera kensluna av, at ymist strev og áræði til tíðir royndist meiri misjavnt - so er her nakað, sum tú nú kanst gleðast um, og sum tú m.a. hevur glett onnur við gjøgnum árin. Og takk fyri tað.

Arnstein Niclasen

22.02.14